

15.11.2002

2732/4/99

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Esittelijäneuvos Eero Kallio

VIIVÄSTYS LISÄTUTKINTAPYYNNÖN KIRJAAMISESSA JA LISÄTUTKINTAPÖYTÄKIRJOJEN LÄHETTÄMISESSÄ TYÖSUOJELUPIIRIIN

1

KANTELU

Metallityöväen Liitto ry:n työehtosihteeri A kertoo B:n puolesta 15.12.1999 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa, että B oli saanut vakavia palovammoja 19.5.1997 Valmet Automotive Oy:n Uudenkaupungin tehtaalla syttyneessä tulipalossa. Palo oli saanut alkunsa autotehtaan maalaamosta, jossa kaksi herkästi syttyvän liuotinaineen ja maalin siirtämiseen käytettävää letkua oli irronnut letkuliittimestä. Sen seurauksena liuotinainetta oli valunut sähkönjakokaappiin, jossa tapahtunut kipinöinti oli puolestaan syttänyt liuotinnesteen tuleen.

A:n käsityksen mukaan B:n oikeus saada korvausta kärsimästään vahingosta riippuu osaltaan siitä, todetaanko jonkun myötävaikuttaneen laiminlyönnillään tapahtuneeseen. B oli ottanut tapahtuneen johdosta yhteyttä A:han 5.3.1998. A oli perehtynyt asiassa 14.6.1997 laadittuun esitutkintapöytäkirjaan. Tultuaan siihen lopputulokseen, että asiaan oli saatavissa lisäselvitystä, A pyysi lisätutkintaa Vakka-Suomen kihlakunnan poliisilaitokselle komisario C:lle osoitetulla kirjeellä. A saattoi lisätutkintapyyntönsä tiedoksi myös Turun ja Porin työsuojelupiiriin.

Poliisi suoritti asiassa lisäkuulusteluja, joista laadittu esitutkintapöytäkirja valmistui 16.2.1999. Tämän jälkeen asia jäi ilmeisesti unohduksiin. A nimittäin tiedusteli huhtikuussa 1999 useita kertoja työsuojelupiiristä asian käsittelytilannetta, koska syyteoikeus asiassa vanheni 19.5.1999. Työsuojelupiiristä kerrottiin, ettei heillä ollut edes asiassa laadittua esitutkintapöytäkirjaa. (Tällä tarkoitettiin ilmeisesti kuitenkin lisätutkintapöytäkirjaa.) A totesi, että hänellä se oli ollut jo kuukausia. A palasi asiaan vielä 28.4.1999 keskustelemalla siitä työsuojelupiirin lakimiehen D:n kanssa. Kirjoituksen mukaan asiassa suoritettut toimenpiteet olivat kuitenkin niin verkkaisia, että asiakirjat ehtivät syyttäjälle vain pari päivää ennen syyteajan vanhentumista ja syyte jäi nostamatta.

2

SELVITYS

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumatiedot

Saadun selvityksen mukaan Vakka-Suomen kihlakunnan poliisilaitokselle jätettiin 19.5.1997 ilmoitus (nro ---) asian nimikkeellä palon syyn tutkinta (palon syy/autotehtaan maalaamo) ja työtapa-turman tutkiminen (tulipalossa vammautuminen). Asiassa toimi tutkinnanjohtajana rikoskomisario C ja tutkijana rikosylikonstaapeli E.

Seuraavana päivänä 20.5.1997 Valmet Automotive Oy:n omistaman autotehtaan tiloissa pidettiin kokous, jossa olivat paikalla muun muassa palopäällikkö, vakuutusyhtiön edustajat, Turun ja Porin työsuojelupiirin työsuojeluinsinööri F sekä asian tutkija rikosylikonstaapeli E. Turun ja Porin työsuojelupiiri suoritti samassa yhteydessä tapahtumapaikalla tarkastuksen, jossa olivat läsnä samat henkilöt. Valmet Automotive Oy laati asiasta muistion ja Turun ja Porin työsuojelupiiri 2.6.1997 päivätyyn työsuojelutarkastuspöytäkirjan, joka sisälsi myös tapaturmaselostuksen.

Silloisessa esitutkinnassa kuultiin 11.6.1997 autotehtaan edustajana suojelupäällikkö --- ja 4.6.1997 B:tä. Rikosylikonstaapeli E oli selvityksensä mukaan pyrkinyt neuvotteluissa ja suoritettussa tutkinnassa selvittämään, oliko joku syyllistynyt asiassa laittomaan tekoon. Samalla hän oli pyrkinyt selvittämään, oliko työturvallisuusmääräyksiä rikottu. Työsuojelun asiantuntijoiden lausunnossa ja paikalla suoritettussa tarkastuksessa tai keskusteluissa ei rikoskomisario C:n mukaan tullut esiin viitteitä työturvallisuudessa annettujen säännösten rikkomisesta.

Esitutkintapöytäkirja valmistui 14.6.1997. C teki 13.7.1997 tutkinnanjohtajana sekä palonsyyn tutkinnasta että työtapa-turman tutkimisesta esitutkintalain 42 §:n 1 kohdan nojalla esitutinnan lopettamispäätöksen Perusteena todettiin, ettei asiassa ollut tapahtunut rikosta. Päätöksestä ja esitutkintapöytäkirjasta lähetettiin kopio 16.6.1997 Turun ja Porin läänin työsuojelupiiriin ja Valmet-Automotivelle sekä 14.1.1998 B:lle.

Työsuojeluinsinööri F:n selvityksen mukaan kantelija, työehtosihteeri A tiedusteli 30.6.1998 asian etenemistä häneltä. F kertoi tällöin, että pöytäkirjat on toimitettu työpaikalle ja että asiassa edettäisiin normaaliin tapaan eli että poliisi suorittaa asiassa kuulustelut ja työsuojelupiiri antaa pyydettyssä lausunnon. (Kysymyksessä oli ilmeisesti tiedustelu ennen lisätutkintavaihetta)

A lähetti heinäkuun 1998 alussa rikoskomisario C:lle työtapa-turman tutkintaa koskevan kirjallisen 2.7.1998 päivätyyn lisätutkintapyynnön tarkentavine kysymyksineen. Lisätutkintapyyntö lähetettiin faksina ilmeisesti 2.7.1998, koska tällainen merkintä on lisätutkintapyynnön yläreunassa. Rikosylikonstaapeli E soitti työsuojeluinsinööri F:n muistiinpanojen mukaan 11.12.1998 hänelle ja tiedusteli mielipidettä Metallityöväenliiton lisätutkimuspyyntöön. F kertoo todenneensa, että kysymyslistassa oli asioita, joita oli hyvä varmistaa. F oli tuolloin tietoinen asiasta, koska työsuojelupiirin lakimiehelle D:lle oli toimitettu sama kysymyslista. Asiasta kirjattiin Vakka-Suomen poliisilaitoksella 11.12.1998 ilmoitus numerolla ---. Rikosylikonstaapeli E suoritti asiassa kuulusteluja 15 -19.12.1998 ja 16.2.1999.

Lisätutkintapöytäkirja valmistui 16.2.1999. Se lähetettiin Metallityöväen Liittoon viikolla 8 eli 22.-26.2.1999 ja Turun ja Porin läänin työsuojelupiiriin 20.4.1999.

Työsuojeluinsinööri F:n mukaan lakimies D kyseli kevään 1999 aikana uudelleen F:n mielipidettä tapaturmasta ja sen työsuojelullisista tekijöistä. Tällöin hänellä oli käytössään myös poliisin lisätutkintapöytäkirja.

A soitti 19.4.1999 F:lle ja kertoi, että Metallityöväenliitto oli myöntänyt B:lle oikeusavun tapaturman selvittelyn osalta. F kertoo viestittäneensä tämän tiedon työsuojelupiirin lakimiehelle D:lle.

D:n mukaan lisätutkintapöytäkirja saapui työsuojelupiiriin 21.4.1999. Työsuojelupiiri teki 30.4.1999 viralliselle syyttäjälle työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain 24 §:n mukaisen ilmoituksen. Aiheen tapauksen uudelleen arviointiin antoi D:n mukaan se, että lisätutkinnassa esitettiin väitteitä, joiden mukaan vastaavia vuotoja oli ollut aikaisemminkin. B:n työntäjä ei ollut kuitenkaan ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin niiden estämiseksi tai niiden aiheuttaman vaaran torjumiseksi. Eräs esimiehistä oli lisäksi myöntänyt olleensa tietoinen aikaisemmista vuodoista.

Vakka-Suomen kihlakunnan johtavan kihlakunnansyyttäjän --- mukaan hänelle ensimmäinen tieto tapahtumasta tuli työsuojelupiiriin lähettämällä faxilla 3.5.1999 iltapäivällä. Sen liitteenä oli työsuojelutarkastuspöytäkirja (97/2032) ja lopussa ilmoitus, että työsuojelurikos vanhenee 19.5.1999. Johtava kihlakunnansyyttäjä --- oli, perehdyttyään asiaan, soittanut poliisilaitokselle ja pyytänyt jutun pöytäkirjat. Pöytäkirjat toimitettiin hänelle ja ne oli todistettu oikeaksi 12.5.1999.

Mainittu Turun ja Porin työsuojelupiiriin tähän asiaan liittyvä kirjallinen ilmoitus mahdollisesta työturvallisuusrikoksesta tuli Mynämäelle Vakka-Suomen kihlakunnan syyttäjäsastoon 4.5.1999. Johtava kihlakunnansyyttäjä --- lähetti ilmoituksen edelleen rikoskomisario C:lle, joka kertoo saaneensa sen 10.5.1999. Ilmoituksessa oli maininta syyteoikeuden vanhenemisesta 19.5.1999. Läheteessä mainittiin lisäksi, että "Aikataulu on kriittinen, mutta mikäli rikostutkinta on mahdollinen, pyydän sen tekemään". C:n käsityksen mukaan tutkinta oli tuolloin jo tehty. Lisäksi C katsoi tehneensä asiassa ratkaisun jo lisätutkinnan valmistuttua 16.2.1999. Päätös oli tehty "toimenpide suoritettu" -nimikkeellä, joskin se oli jäänyt kirjaamatta.

3.2

Oikeudellinen arviointi

3.2.1

Oikeusohjeet

Jos on todennäköisiä perusteita epäillä, että on tehty työsuojelua koskevassa laissa tai rikoslain 47 luvussa rangaistavaksi säädetty teko, työsuojeluviranomaisen on työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain 24 §:n mukaan tehtävä siitä ilmoitus viralliselle syyttäjälle. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä, jos yleinen etu ei rikkomuksen vähäisyyden ja työpäivän työsuojeluolot huomioon ottaen vaadi ilmoituksen tekemistä.

Rikoslain 47 luvun 1 §:n mukainen työsuojelurikos, josta voidaan tuomita enintään yhden vuoden rangaistus, vanhenee saman lain 8 luvun 1 momentin 4 kohdan mukaan kahdessa vuodessa.

Turun ja Porin työsuojelupiiriin työjärjestyksen mukaan työtapaturmien tutkinta kuuluu tarkastajille. Piiriin lakimies esittelee syyttäjille annettavat lausunnot tai heille tehtävät ilmoitukset piiripäällikön ratkaistavaksi.

3.2.2

Ajankäytön arviointi

Työsuojelurikosten tutkinta on syyteoikeuden nopean vanhenemisen vuoksi suoritettava kiireellisesti. Kiireellisyysvaatimusta korostaa se, että tutkinta jakautuu kahdelle eri viranomaiselle, poliisille ja työsuojelupiirille. Lisäksi on varattava aikaa kolmannelle viranomaiselle, yleiselle syyttäjälle, mahdollisen syyteharkinnan tekemiseen ja tarvittaessa myös aikaa vastaajaan haastamiseen. Kahden vuoden syytteesepäilyaika on työsuojelurikoksen selvittämiseen väistämättä kuluva aika

huomioon ottaen varsin lyhyt. Se edellyttää asianomaisilta viranomaisilta erityistä valppautta ja joutuisuutta. Arvioin seuraavassa asian käsittelyn vaiheita näiden vaatimusten näkökulmasta

1. Varsinainen esitutkinta vuonna 1997

Esitutkintapöytäkirja valmistui 14.6.1997. Rikoskomisario C teki 13.7.1997 tutkinnanjohtajana sekä palonsyyn tutkinnasta että työtaturman tutkimisesta esitutkintalain 42 §:n 1 kohdan nojalla esitutkinnan lopettamispäätöksen Perusteena todettiin, ettei asiassa ollut tapahtunut rikosta. Päätöksestä ja esitutkintapöytäkirjasta lähetettiin kopio 16.6.1997 Turun ja Porin läänin työsuojelupiiriin ja Valmet Automotivelle, mutta B:lle vasta 14.1.1998. Työsuojelupiirissä lakimies D esitteli asian piiripäällikölle ja ehdotti, ettei se antaisi aihetta toimenpiteisiin. Piiripäällikkö hyväksyi ehdotuksen ja asia merkittiin loppuun käsitellyksi 18.12.1997.

Asian tutkintatoimet keskittyivät lähinnä itse tulipaloon, sen syntyyn, toimiin syttymisen jälkeen, sammuttamiseen ja vahinkoihin sekä vastaavien tilanteiden estämiseen. Sen sijaan asiakirjojen mukaan ei tässä vaiheessa tuotu tai tullut esiin mahdollisia aikaisempia vuotoja maaliletkuissa tai letkujen liittimien irtoamisia, vaikka tulipalo aiheutui nimenomaan maalaamossa tapahtuneesta nestevuodosta. Esitutkintatoimet ja rikoskomisario C:n esitutkinnan lopettamispäätös sekä esitutkintapöytäkirjan lähettäminen työsuojelupiiriin ovat tapahtuneet asianmukaisesti poliisin harkintavallan rajoissa. Asian käsittelyn näissä vaiheissa en näe arvosteltavaa myöskään työsuojelupiirin toiminnassa.

2. Lisätutkintapyynnön jälkeiset toimenpiteet

2.1 Poliisin toimenpiteet

B kääntyi vahingonkorvausten selvittämiseksi ammattiliittonsa Metallityöväenliitto ry:n puoleen, jossa asia tuli työsuojelusihteri A:n hoidettavaksi. A lähetti 2.7.1998 klo 10.05 faxilla Vakka-Suomen kihlakunnan poliisilaitokselle rikoskomisario C:lle osoitetun lisätutkintapyynnön. Lisätutkintapyyntö johti toimenpiteisiin kuukausien kuluttua ja kirjaamiseen vasta 11.12.1998 eli yli viiden kuukauden kuluttua saapumisesta.

Kysymyksessä oli lisätutkintapyyntö asiassa, joka sinänsä oli jo aikanaan tutkittu ja tutkintapöytäkirja valmistunut 13.7.1997. Tuo tutkintapöytäkirja toimitettiin kerrotulla tavalla työsuojelupiiriin, jossa asia merkittiin loppuun käsitellyksi 18.12.1997.

Käsitykseni mukaan asian lisätutkintatoimet viivästyivät lähinnä alkuvaiheessa, kun 2.7.1998 saapunut lisätutkintapyyntö kirjattiin Vakka-Suomen poliisilaitoksella vasta 11.12.1998. Tosin rikosylikonstaapeli E:n kirje, jossa oli kopio lisätutkintapyynnöstä, saapui piiriin 25.11.1998 eli ennen asian kirjaamista poliisissa. E oli ollut 11.12.1998 yhteydessä työsuojeluinsinööri F:ään. On ilmeistä, että F:n kommentit lisätutkinnan tarpeellisuudesta johtivat asian kirjaamiseen ja kuulustelujen suorittamiseen. *Asian jatkokäsittely viivästyi joka tapauksessa tässä vaiheessa useita kuukausia.*

Turun ja Porin työsuojelupiirin lakimies D kertoo tullessaan kesällä 1998 tietoisiksi lisätutkintapyynnöstä, vaikka lisätutkintapyyntöjäljennös saapui poliisista vasta 25.11.1998.

Rikosylikonstaapeli E suoritti asiassa kuulusteluja 15.-19.12.1998 ja 16.2.1999. Hän jätti 16.2.1999 lisätutkintapöytäkirjan tutkinnanjohtajana toimineelle rikoskomisario C:lle. Selvityksen

mukaan varsinaiset lisätutkintatoimenpiteet on suoritettu kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun lisätutkinta käynnistyi.

Lisätutkintapöytäkirja myös valmistui 16.2.1999. Se lähetettiin Metallityöväen Liittoon viikolla 8 eli 22.-26.2.1999, mutta Turun ja Porin läänin työsuojelupiiriin vasta 20.4.1999. *Työsuojelupiiriin lähettämässä tapahtui tässä vaiheessa kahden kuukauden viivästys.*

Poliisilaitoksella on siten lisätutkintapyynnön käsittelyn eri vaiheissa tapahtunut usean kuukauden (kaiken kaikkiaan kuitenkin enintään seitsemän kuukauden) viivästyminen.

Vaikka lisätutkinnan käynnistymistä arvioitaessa otettaisiin huomioon kesälomista aiheutuneet vaikeudet, voidaan siinä tapahtunutta viivästymistä pitää osin perusteettomana ja myös asian jatkokäsittelyn kannalta vakavana. Pidän sinänsä ymmärrettävänä, että jo kertaalleen tutkitun asian uudelleen aktiiviseen tutkintaanottamisessa saattaa olla tavanomaista korkeampi kynnyks. Samoin muiden juttujen tutkinta ja muut työpaineet voivat kiistatta viivästyttää asian tutkintaa. Tässä tapauksessa niin lisätutkinnan aloittamisessa kuin valmiin pöytäkirjan työsuojelupiiriin lähettämisesäkin tapahtunutta viivästymistä on mielestäni kuitenkin pääosin vaikea puolustella ja hyväksyä. Erityisesti valmiin pöytäkirjan lähettämässä syyteoikeuden vanhentumisen jo uhatessa tapahtunut viivästys oli ilmeisen kohtalokas. Rikoskomisario C otti tässä tilanteessa asian etenemisen kannalta kohtuuttoman riskin katsoessaan (selvityksensä mukaan), että lisätutkinta ei anna aiheutta muuttua aikaisempaa esitutkinnan lopettamispäätöstä. On huomattava, että työsuojeluasioissa työsuojelupiirillä on oma harkintavaltansa (ja tehtävänsä) asian saattamiseksi syyttäjän ratkaistavaksi. Jos pöytäkirja olisi lähetetty työsuojelupiiriin joko lausunnon saamista varten tai vain tiedoksi samaan aikaan kuin A:lle Metallityöväen Liittoon, asia olisi ilmeisesti ehtinyt syyteharkintaan riittävän ajoissa.

2.2 Lisätutkinnasta aiheutuneet toimet työsuojelupiirissä

Turun ja Porin työsuojelupiirin lakimies D kertoo tulleen kesällä 1998 tietoiseksi lisätutkintapyynnöstä. Rikosylikonstaapeli E:n kirje, jossa oli kopio lisätutkintapyynnöstä, saapui piiriin 25.11.1998 mutta lisätutkintapöytäkirja vasta 21.4.1999. Päätös asian toimittamisesta syyttäjälle tehtiin 30.4.1999. Siinä vaiheessa ei ole tapahtunut moitittavaa viivästymistä.

Työsuojeluinsinööri F kertoo niin ikään tulleen tietoiseksi lisätutkintapyynnöstä ilmeisesti kesällä 1998 ja keskustelleensa asiasta D:n kanssa. Työsuojelupiiri tuli asiasta tietoiseksi viimeistään 25.11.1998, jolloin E:n kirje saapui työsuojelupiiriin. Kirjeen liitteenä oli kopio lisätutkintapyynnöstä.

Asian etenemisen kannalta herää pohdittavaksi kysymys, olisiko työsuojelupiirin aktiivisempi rooli auttanut asian etenemistä. Kysymykseen on nähdäkseni vastattava myönteisesti. On selvää, että työsuojelupiiri asiantuntijaviranomaisena olisi voinut auttaa poliisia esitutkinnassa niin kuin F lopulta tekikin E:n soiton yhteydessä. Lisätutkinnassa ilmeni muun muassa, että tehdään maalaamon metalliputkisto oli koeponnistettu ennen tulipaloa, mutta liittimet ja letkut vasta tulipalon jälkeen (todistajana kuullun laitospäällikön --- puhelimitse E:lle 19.12.1998 tekemä ilmoitus). Lisäksi vuotoja oli tapahtunut maalaamossa jo aikaisemminkin. Työsuojelupiirillä on erityinen asiantuntemus arvioida tällaisten seikkojen merkitystä.

D kertoi asian esittelijälle puhelimesta, että ilmeisesti kesällä 1998 myös hänen ja F:n ajatuksissa oli, että asiassa - autotehtaan korkeatasoinen työsuojelutoiminta ja jo kertaalleen päättyneet tutkinta

huomioon ottaen - ei ole todennäköisesti tapahtunut työsuojelurikosta. Tämän vuoksi he eivät vielä kesällä tehneet ilmoitusta syyttäjälle.

2.3 Syyteharkinta mahdollisuudet

Työsuojelupiirin ilmoitus asiassa on saapunut syyttäjälle vasta 3.5.1999. Syyttäjä on lähettänyt ilmoituksen rikoskomisario C:lle 10.5.1999, minkä jälkeen pöytäkirjat on toimitettu syyttäjälle 12.5.1999. Syyttäjä on palauttanut pöytäkirjat takaisin ilman päätöstä ilmoittaen, että haasteajat olivat jo ummessa. Kun työsuojelurikoksen syyteoikeus vanheni tässä tapauksessa 19.5.1999, syyttäjä --- oli erittäin vähän aikaa syyteharkinnan suorittamiseen. Sen loppuun saattamiseen olisi sinänsä ollut pieniä mahdollisuuksia, mikäli hän olisi todennut tutkinnan riittäväksi. Näin ei kuitenkaan ollut asia, koska esitutkinnassa ei ollut kuulusteltu ketään syylliseksi epäiltynä. Syyttäjä --- ei katsonutkaan voivansa suorittaa asiassa syyteharkintaa. Hän lähetti asiakirjat poliisilaitokselle ja tiedusteli puhelimitse C:ltä, oliko käytettävissä olevien kahden-kolmen päivän aikana mahdollista täydentää esitutkintaa siten, että syyteharkinta voitaisiin sen perusteella suorittaa. Molemmat totesivat tällöin, ettei aika riittäisi ison autotehtaan organisaation selvittämiseen ja syylliseksi epäiltyjen kuulemiseen. Vastuun kohdentaminen on työsuojelurikoksissa usein vaikeaa.

Käsitykseni mukaan syyttäjä --- ei ole toiminut asiassa lainvastaisesti.

3.2.3

Ongelmat viranomaisten yhteistoiminnassa

Työsuojeluasian hoitaminen, silloin kun asiassa epäillään tapahtuneen työsuojelurikoksen tasoinen teko tai laiminlyönti, edellyttää ainakin kolmen viranomaisen yhteistoimintaa. Lähtökohtana on tavanomaisesti työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain 24 §:n mukainen ilmoitus viralliselle syyttäjälle. Työsuojeluviranomainen, tässä tapauksessa Vakka-Suomen työsuojelupiiri on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos edellytykset täyttyvät. Virallisen syyttäjän asiana on pyytää esitutkintaa poliisilta.

Esillä olevassa tapauksessa tapahtumat etenivät tavanomaisesta poikkeavassa järjestyksessä. Työsuojelupiirin tarkastaja ja poliisin tutkija suorittivat yhteisen alkukokouksen (20.5.1997) jälkeen toimenpiteensä kumpikin erikseen ja työsuojelupiiri ja tutkinnanjohtaja tekivät kumpikin omat ei-toimenpiteitä -ratkaisunsa. Lisätutkintapyyntö toimitettiin niin ikään suoraan poliisille ja tiedoksi työsuojelupiiriin eikä näistä kumpikaan tiedottanut asiasta syyttäjälle. Syyttäjä oli vielä lisätutkinnan päätyttyäkin tietämätön koko asiasta.

Kysymyksessä on tyypillinen esimerkki tapauksesta, jossa eri viranomaisten, tässä tapauksessa etenkin poliisin ja työsuojeluviranomaisen yhteistoiminta ei ole sujunut riittävän hyvin asian lisätutkintavaiheessa. Tapahtuneelle löytyy myös lieventäviä seikkoja. Asia on ollut poliisille vieras. Tietoa aikaisemmista vastaavista, ilmeisesti kuitenkin pienemmistä vuodoista ja siitä, että ne olivat ainakin osaksi myös esimiesportaan tiedossa, ei tuotu tutkinnan ensimmäisen vaiheen aikana esiin eikä sitä myöskään aktiivisesti tiedusteltu.

Asian käsittelyä olisi jouduttanut, jos tieto tutkinnasta olisi saatettu lisätutkintavaiheessa syyttäjän tietoon. Käsitykseni mukaan työsuojelupiirillä olisi ollut siihen mahdollisuus.

Turun ja Porin työsuojelupiirin päällikön --- lausunnon mukaan tapaturmatutkinnoissa on yleensä kahden toisistaan riippumattoman viranomaisen, työsuojelupiirin ja poliisin, tutkintaosuus rinnakkain. Tutkinnan aikana siihen osallistuvat virkamiehet vaihtavat tietoja ja keskustelevat tutkinnan

suunnasta. Työsuojelupiirin havainnot perustuvat työsuojelutarkastuksessa tehtäviin havaintoihin, haastatteluihin ja aineistoihin perehtymiseen. Työsuojelupiirin päällikön --- mukaan osa poliisin suorittamista tutkinnoista tulee työsuojelupiirille tiedoksi ja osa lausunnon poliisin harkinnan mukaan. Osassa tapauksia työsuojelupiiri pyytää poliisin esitutkinta-aineistoa itselleen, jos sitä ei ole lähetetty. Tutkintojen valmistumisista ei tule järjestelmällisesti tietoa työsuojelupiiriin. Valtaosassa työtapaturmia poliisi toimittaa työsuojelupiirin päällikön --- mukaan tutkinta-aineistonsa syyttäjälle, joka ennen syyteharkintaa pyytää lausunnon työsuojelupiiristä. Yhteistyön muodot vaihtelevat hänen mukaansa tapauskohtaisesti ja aluekohtaisesti.

Työsuojelupiirin päällikön --- käsityksen mukaan tutkintaprosessi ei tässä tapauksessa ole edennyt välittömästi koko tarvittavaan laajuuteensa. Tutkinnan laadulliseen tulokseen sillä ei hänen mukaansa ole ollut kuitenkaan merkitystä.

Tämänkaltaisten tilanteiden välttämiseksi Turun ja Porin työsuojelupiirin suorittama tapaturmien tutkinta on vuoden 2000 aikana organisoitu uudelleen siten, että siinä on mukana suppeahko joukko tarkastajia. Tällöin yhteydenpito sekä piirin sisällä että muihin viranomaisiin voi tiivistyä.

Yhdyn työsuojelupiirin päällikön --- näkemykseen tarpeesta yhteistyön tiivistämiseen kahden tutkintaa suorittavan viranomais tahon välillä. Käsitykseni mukaan myös syyttäjän mukanaolo tai ainakin tietoisuus tutkinnan alkamisesta on erittäin tärkeää. Tätä ajatusta ilmentää mielestäni jo työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain 24 §.

3.2.4

Toimenpiteet

Rikoskomisario C kertoo toimineensa 1.9.1999 saakka Vakka-Suomen kihlakunnan poliisilaitoksen ainoana tutkinnanjohtajana sekä ainoana päällikön edustajana poliisilaitoksen päällikön lisäksi. Poliisilaitoksen alueella toimi 14 rikostutkijaa neljässä tutkintapisteessä. Rikosjuttujen määrä vaihtelee vuosittain 2500 ja 3000 jutun välillä. Esillä olevan tapauksen aikaan noudatetun järjestelmän mukaan kaikki pöytäkirjat ja niin sanotut pimeät jutut kiersivät C:n pöydän kautta tutkintasihteerille kopioitavaksi ja arkistoitavaksi. Tutkinnanjohtajan työn lisäksi C toimi poliisipäällikön sijaisena hänen vuosilomiensa, koulutuksensa tai muun estyneenä olonsa aikana. Lisäksi C:lle komisariona kuului osittain myös järjestyspoliisin johtaminen. C katsoo, että hänen oli täysin mahdotonta seurata jokaisen yksittäisen jutun tutkinnan edistymistä, joten tutkijoiden työ oli hyvin omatoimista. Valmiit pöytäkirjat C luki ja pyysi korjaamaan havaitsemansa puutteet. Jutturuuhkasta johtuen selvien juttujen päätösten tekeminen jäi myöhäisempään vaiheeseen kiireellisten ja akuutissa vaiheessa olleiden juttujen jälkeen.

C katsoo, että hän oli tehnyt asiassa esitutkintalain mukaisen päätöksen "ei rikosta", katsottuaan, että kyseessä oli tapaturma. Kirjallinen päätös oli kuitenkin jäänyt tekemättä. C teki sen vasta 21.1.2000.

Ymmärrän sinänsä hyvin C:n työmäärän aiheuttamat työpaineet. Tällaisessa tilanteessa työt usein ruuhkautuvat, mikä johtaa viivästymisiin ja vaatii työn priorisointia. B:n tapauksessa viivästymistä lisätutkintapyynnön kirjaamisessa ja lisätutkintapöytäkirjojen lähettämässä työsuojelupiiriin ei kuitenkaan voida selittää pelkästään työkiireillä. Viiden kuukauden viivästyminen lisätutkintapyynnön kirjaamisessa ja kuukausien viivästyminen lisätutkinnan käynnistämässä ja etenkin kahden kuukauden viivästyminen lisätutkintapöytäkirjan lähettämässä ovat työsuojelurikoksen kysymyksessä ollessa kohtuuttoman pitkiä.

Käsitykseni mukaan asian käsittely on kerrotuilta osin aiheettomasti viivästynyt C:n menettelyn johdosta. Saatan tämän käsitykseni C:n tietoon lähettämällä hänelle jäljennöksen tästä päätöksestä. Korostankuitenkin viranomaisten yhteistyön merkitystä ja tärkeyttä työsuojelurikosepäilyä koskevien asioiden käsittelyssä. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni Turun ja Porin työsuojelupiin piiripäällikölle ja valtakunnan syyttäjälle sekä Vakka-Suomen kihlakunnanviraston johtavalle kihlakunnansyyttäjälle.